

بسمه تعالی

نویسنده مقاله : سید حشمت موسوی

اسفند ماه ۱۳۸۷

حمایت از زنان سرپرست خانوار

چکیده مقاله

پرسش اصلی پژوهش حاضر عبارت است از اینکه: زنان سرپرست خانوار به لحاظ پارامترهای جامعه‌شناختی، روان‌شناختی، اقتصادی و رفاهی چه وضعیتی دارند و تحلیل ثانویه بر این پارامترها، چه یافته‌هایی را بر می‌تابد؟ چه راهکارهایی را می‌توان جهت رویارویی زنان سرپرست خانوار با مسائل و مشکلات اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی پیش رو ارائه داد؟

پس از پیروزی انقلاب اسلامی و استقرار نظام سیاسی- اجتماعی و فرهنگی مبتنی بر موازین دین مبین اسلام، قانون اساسی بر تامین نیازهای افراد بی‌سرپرست و زنان سرپرست خانوار به‌عنوان اقشار آسیب‌پذیر جامعه تاکید کرده است. قانونگذار نظام اسلامی با توجه به اصل حفظ نهاد خانواده، اصل برقراری عدالت اجتماعی، اصل پیشگیری از مفاسد اجتماعی و اصل رعایت حقوق شهروندی موظف بوده است تا این گروه را زیر چتر حمایتی خود قرار دهد. با تشکیل کمیته امداد این مسئولیت خطیر به عهده این نهاد و بخشی از آن را بر عهده سازمان بهزیستی گذاشت. در این مقاله به با اشاره به فعالیتهای کمیته امداد در سال ۱۳۸۷ و چشم اندازی به گذشته به سهولت می‌توان نتیجه گرفت که با افزایش اعتبارات و راهکارهای نوین روند حل مشکل یکی از گروههای هدف به وسیله کمیته امداد امام خمینی (ره) به جرأت می‌توان گفت به طور کلی مرتفع خواهد شد.

سرپرستی خانوار از سوی زنان به دلایل گوناگونی همچون مرگ همسر، زندانی بودن، از کارافتادگی او، طلاق و... به وجود می‌آید. این نقش طاقت فرسا برای زنان باعث به وجود آمدن مشکلات دیگر شده است. چرا که دو نقش متفاوت را بر عهده دارند. گذشته از سرپرستی خانواده و امرار معاش و هزینه خانواده، نقش تربیت و اصلاح فرزندان و بزرگ کردن صحیح بچه ها نیز بر عهده آنهاست.

عده‌ای به خاطر مشکلات جسمی - کم سواد - نداشتن مهارت‌های لازم برای انجام کارهای تخصصی، بهره مند نبودن از بیمه و مستمری و... توانایی لازم را در برآوردن احتیاج‌های مقدماتی زندگی هم ندارند. شماری دیگر با داشتن سواد لازم و سلامت جسمی، داشتن مهارت تخصصی و استفاده از بیمه و مستمری گلیم خود را از آب کشیده و گذران زندگی می‌کنند اما همگی این زنان دارای مشکلاتی هستند که نباید از نگاه مسوولان پنهان بماند.

واژه های کلیدی

زنان سرپرست خانوار، حمایت، کمیته امداد امام خمینی، مشکلات، فقر، هزینه درآمد، آمار، جامعه

مقدمه

زنان سرپرست خانوار از جمله گروه‌های آسیب‌پذیر جامعه هستند که گاه عواملی چون طلاق، فوت، اعتیاد همسر، از کارافتادگی همسر و رها شدن توسط مردان مهاجر یا بی‌مبالات، موجب آسیب‌پذیری این طیف وسیع از جامعه، می‌شود. این گروه از زنان که با عنوان زنان سرپرست خانوار یا خودسرپرست در جامعه نامیده می‌شوند، با مسائل، مشکلات و موانع زیادی در زندگی مواجهند. توجه و بررسی همه‌جانبه و دقیق مسائل و مشکلات زنان سرپرست خانوار و ارائه راهکارهای درست و اصولی به منظور حمایت از آنها، از جمله وظایف نهادها و سازمان‌های خدمات اجتماعی در هر کشور است. متأسفانه در جامعه ما، زندگی زنان پس از ترک شوهر (به دلیل فوت، طلاق و...) غالباً با ابهامات و مخاطراتی روبه‌روست؛ از جمله سرپرستی فرزندان بتنهایی و گاه بسختی، مشکلات اقتصادی، زندگی در تنهایی و همراه با افسردگی و ناامیدی، همچنین نگرش غلط جامعه نسبت به زنان مطلقه و

بیوه در نبود همسرانشان، آنان را در روابط اجتماعی و حضور در اجتماع با مشکلات عدیده‌ای روبه‌رو می‌کند. با توجه به روند رو به افزایش شمار زنان سرپرست خانوار در سال‌های اخیر در نتیجه افزایش میزان طلاق در جامعه، لزوم توجه بیشتر به این قشر از افراد جامعه، ملموس‌تر است.

تعریف فقر:

برخوردار نبودن فرد یا گروه از درآمد -دارایی-خدمات عمومی -درآمد متناسب با هدفهای ملی یک جامعه فقر یعنی محرومیت نسبی -محصول نابرابری-انسدادهای مختلف قدرت و سلطه

انواع فقر:

۱. فقر مطلق (absolute poverty): ناتوانی مطلق در تامین نیازهای ضروری و حیاتی
۲. فقر نسبی (relative poverty): ناشی از طبقه بندی بر اساس خط فقر است
۳. فقر شرم آور (disreputable poverty): فقر ناشی از بد نامی
۴. فقر جزیره ای (insular poverty): همه افراد جامعه فقیر باشند
۵. فقر چرخه زندگی (life-cycle poverty): در مرحله بخصوصی از زندگی اتفاق بیفتد
۶. فقر اولین (primary poverty): فقر بدون ولخرجی
۷. فقر دومین (secondary poverty): فقر ناشی از ولخرجی
۸. فقر سومین (tertiary poverty): فقر ناشی از گرانی کالا و درآمد کم
۹. فقر موردی (case poverty): ناشی از خصوصیات خانواده
۱۰. فقر بحران زاد (crisis poverty): ناشی از تصادف -بیکاری -سیل -زلزله

اشتراک تعاریف فوق در همان مفهوم فقر است اما ازان جهت که قدرت خرید کالا و خدمات در میان این گروه از جامعه بررسی شود یادآوری انواع فقر لازم به نظر میرسد .

درنگاه اولیه می بینیم که این گروه از جامعه دچار فقر نوع ۳-۴-۷-۹ نبوده بلکه دچار نوعی از فقرند که بیشتر ناشی از وضعیتهای خارج از کنترل فرد و متاثر از وضعیت اجتماعی-اقتصادی کشور است.

وضعیت زنان سرپرست خانوار در ایران و جهان

واژه "خانواده زن سرپرست" از واژه هائیت که در یک دهه اخیر در ایران رایج شده است و بر آن دسته از واحد های خویشاوندی اتلاق می شود که گاه مادر و پدری پیر و یا چند فرزند را در بر میگیرد. نان آور این واحد ها نیست که یا شوهرش را از دست داده است ، یا طلاق گرفته است و یا شوهرش متواری است و یا از کار افتاده است. برخی از این زنان که از معلوماتی کم و فقری شدید و یا درآمدی که از طریق کار های موسمی و کم دستمزد بدست می آورند از کمک دولت یا بنیاد های دیگر نیز برخوردارند که بسیار ناکافی به نظر میرسد.

گروه بندی زنان بی سرپرست در مواجه شدن با جامعه و پدیده فقر:

گروه اول: زنان بدون شغل -درآمد-فاقد فرزند بزرگ (مخصوصا "فرزند ذکور) -بدون حمایت تامین اجتماعی -که با وقوع حادثه ای نان آور خانواده را از دست می دهد بحرانی ترین حالت در این گروه دیده میشود.

گروه دوم: زنان بدون شغل و درآمدی که به دلیل عدم توانایی حامی مانند اعتیاد -بیماری -بیکاری دائم-تصادف منجر به نقص عضو- معلولیت نان آور خانواده و... فاقد درآمد میشوند

گروه سوم: زنان دارای شغل و درآمد که با از دست دادن مرد خانواده بار مدیریت خانواده را خود به دوش می گیرند این زنان بیشتر ساکن شهرها میباشند و زنان روستایی بدلیل بافت فرهنگی روستا و اشتغال مبتنی بر نیروی بدنی مانند کشاورزی و دامداری عموما " در این گروه قرار ندارند

گروه چهارم: زنانی که نان اور خانواده شان بیمه بوده و پس از فوت از طریق تامین اجتماعی حقوق ماهیانه دریافت میکنند

گروه اول و دوم معمولاً "مورد حمایت خدمات نهاد های حمایتی مانند کمیته امداد و بهزیستی قرار می گیرند که کمک هزینه ای تقریباً "معادل یک دهم دریافتی کارکنان دولت که نزدیک خط فقر قرار دارند دریافت میکنند یعنی این گروه ده برابر بیشتر از کارکنان دولت که خود دچار فقر نسبی اند فقیرترند

این دو گروه عموماً "در روستا ها و شهرهای کوچک قرار دارند. فرصت اشتغال در شهر ها نسبت به روستا ها بسیار بالا تر است و در صدی از این دو گروه که در شهر های بزرگ قرار دارند بسته به میزان توانایشان معمولاً "شغلی پیدا می نمایند.

حمایت از این گروه از اجتماع به یکی از روشهای زیر صورت میگیرد:

حمایتهای دولتی از طریق کمیته امداد-بهزیستی-تامین اجتماعی-بنیاد شهید

حمایتهای جامعه (مردمی): این حمایتها توسط اقوام و اشنانیان خانواده صورت میگیرد که خود مستلزم توانایی مالی و آگاهی و فرهنگ مترقی حامیان است

حمایتهایی که از طریق طرح بسیار موفق اکرام ایتم صورت می گیرد و باری ازدوش این زنان برداشته می شود

حمایتهایی که از طریق موسسات خیریه هر چند پراکنده صورت می گیرد

به هر حال حمایتهای جامعه (مردمی) بهترین نوع حمایت نیز می باشد چرا که باعث افزایش آگاهی و تغییر نوع نگاه جامعه و امیدواری جهت گسترش ان خواهد بود.

بنظر میرسد که سیاست های حمایتی در راستای بهبود وضعیت این گروه باید طوری چیده شود که:

با حمایت مالی این خانواده ها اولاً "بدوش خود خانواده بیفتد که لازمه ان واگذاری امکانات و تسهیلات به خانواده و وجود نیروی جویای کار در درون خانواده است

دوما" بارحمایت مالی خانواده ها بدوش جامعه بیفتد که مستلزم برنامه ریزی و تبلیغات وسیع و اطلاع رسانی هدفمند در رسانه هامیباشد

سوما" دولت بار حمایت مالی از خانوادهها را تقبل نماید که امکانات و اعتبارات وسیع لازم است .

اگر چه امروز هر سه حالت فوق در حال اجراست اما تمرکز نیرو و سرمایه و برنامه باید مطابق این روند باشد تا اینکه دست دولت برای توانمند سازی خانواده های نیازمند بیشتر باز شود

حال در این راستا بالاترین رقمی که بهزیستی یا کمیته امداد در سال ۱۳۸۷ به عنوان مستمری به زنان سرپرست خانوارمورد حمایت می دهند ۶۰ هزار تومان است . این ۶۰ هزار تومان به زنی تعلق می گیرد که در خانواده اش سرپرستی حداقل پنج نفر دیگر را برعهده داشته باشد وگرنه به یک زن سرپرست خانوار به عنوان یک نفر ۳۲ هزار تومان در ماه پرداخت می شود.

براساس قانون مستمری ها هرساله باید ۴۰ درصد حداقل حقوق و دستمزد سالانه به عنوان مستمری به زنان سرپرست خانوار مورد حمایت بهزیستی یا کمیته امداد تعلق گیرد اما در حال حاضر مستمری آنها تنها ۱۰ تا ۲۰ درصد حداقل دستمزد سالانه است. در سال جاری وزارت کار حداقل حقوق و دستمزد را ۳۲۵ هزار تومان اعلام کرد که ۴۰ درصد آن رقمی معادل ۱۲۰ تا ۱۳۰ هزار تومان می شود. اما در عمل آنچه به دست زنان سرپرست خانوار می رسد نهایتا ۶۰ هزار تومان است.

با توجه به افزایش تورم در این سال ها نه تنها طبقه کارگر که طبقه متوسط نیز با مشکلات اقتصادی دست به گریبان شده اند. در چنین شرایطی زنان سرپرست خانوار مجبورند برای اداره زندگی خود و فرزندانشان به سازمان هایی مانند بهزیستی و کمیته امداد مراجعه کنند اما مبلغی که این سازمان های حمایتی می پردازند؛ چه کمکی به این دسته از خانواده ها می کند؟

افراد زیادی هستند که تحت عنوان زنان سرپرست خانوار هم مادرند و هم پدر. آنها به خاطر طلاق، فوت همسر، از کار افتادگی همسر، متواری بودن و یا نگهداری اجباری، سرپرستی خانواده را به طور دائم یا موقت به عهده گرفته اند.

رشد زنان سرپرست خانوار، ۳۵ درصد بیش از حد مورد انتظار
روز به روز بر تعداد زنان سرپرست خانوار افزوده می شود به طوری که در ۱۰ سال اخیر تعداد زنان سرپرست خانوار ۳۵ درصد بیشتر از حد مورد انتظار افزایش داشته است.
«در سرشماری سال ۱۳۷۵، یک میلیون و ۳۵ هزار زن سرپرست خانوار در کشور داشته ایم که تعداد آنها در سال ۱۳۸۵ به یک میلیون و ۶۴۱ هزار نفر رسیده است در حالی که اگر قرار بود روند رشد آنها همان روند سال های گذشته را طی کند در سال ۸۵ باید یک میلیون و ۲۰۰ هزار زن سرپرست خانوار در کشور می داشتیم».
میتوان گفت که رشد زنان سرپرست خانوار ۳۵ درصد بیشتر از رشد مورد انتظار بوده است که به منزله هشدار است و باید برنامه ریزی دقیقی برای آنها شود.

شهلا کاظمی پور، معاون پژوهشی مرکز مطالعات و پژوهش های جمعیتی آسیا و اقیانوسیه نیز افزایش درصد زنان سرپرست خانوار در سال های اخیر را تایید می کند. او می گوید: "در سال ۱۳۸۵ میزان مردان سرپرست خانوار ۹۰ درصد و زنان سرپرست خانوار، کمتر از ۱۰ درصد بود، از سال ۱۳۳۵ تا ۱۳۷۵، تعداد زنان سرپرست خانوار کاهش یافت. اما از سال ۷۵ تا ۸۵ با وجود حذف عواملی مثل جنگ تحمیلی که بر میزان تعداد زنان سرپرست خانوار تاثیرگذار است، آمارها نشان می دهد تعداد زنان سرپرست خانوار در کشور افزایش یافته است".
به گفته او بر اساس آمارهای موجود، استان کهگیلویه و بویراحمد با ۵/۷ درصد کمترین آمار و استان خراسان جنوبی با ۱۲ درصد بیشترین آمار زنان سرپرست خانوار را در کشور تشکیل می دهند. هر چه از سمت غرب به سمت شرق کشور حرکت کنیم، تعداد این زنان افزایش می یابد.
او بر حلاط اطلاعات دقیق درخصوص وضعیت زنان سرپرست خانوار اشاره می کند.

کاظمی پور می گوید: "آمار زنان سرپرست خانوار از کمتر از ۲۰ درصد در کشورهای جنوب و جنوب شرقی آسیا تا ۵۰ درصد در کشورهای آفریقایی متفاوت است و در کشور ما این میزان ۹ درصد است. اما با توجه به تفاوت در نحوه آمارگیری نمی توان گفت این میزان دقیق و شرایط کشور ما بهتر از کشورهای جنوب شرقی آسیا است." به اعتقاد این جمعیت شناس فقر در دنیا روندی زن گرایانه یافته است و خانواده های زن سرپرست بیش از خانواده های تک سرپرست که پدران عهده دار سرپرستی هستند، از فقر رنج می برند.

معاون پژوهشی مرکز مطالعات و پژوهش های جمعیتی آسیا و اقیانوسیه تاکید می کند هر چه سن زنان افزایش می یابد، سهم سرپرستی خانوار در آن ها نیز افزایش می یابد، به طوری که سرپرست خانواری در زنان از حدود ۲۵ سالگی شروع و در حدود بالای ۶۵ سالگی به بیشترین حد خود می رسد، بنابراین از آنجا که زنان سرپرست خانوار اغلب سالمندان هستند، فقر و ناتوانی اقتصادی در میان آن ها بیشتر است.

نیم نگاهی به کمک رسانی و توانمندسازی از گروه های اول و دوم زنان سرپرست خانوار توسط کمیته امداد امام خمینی (ره)

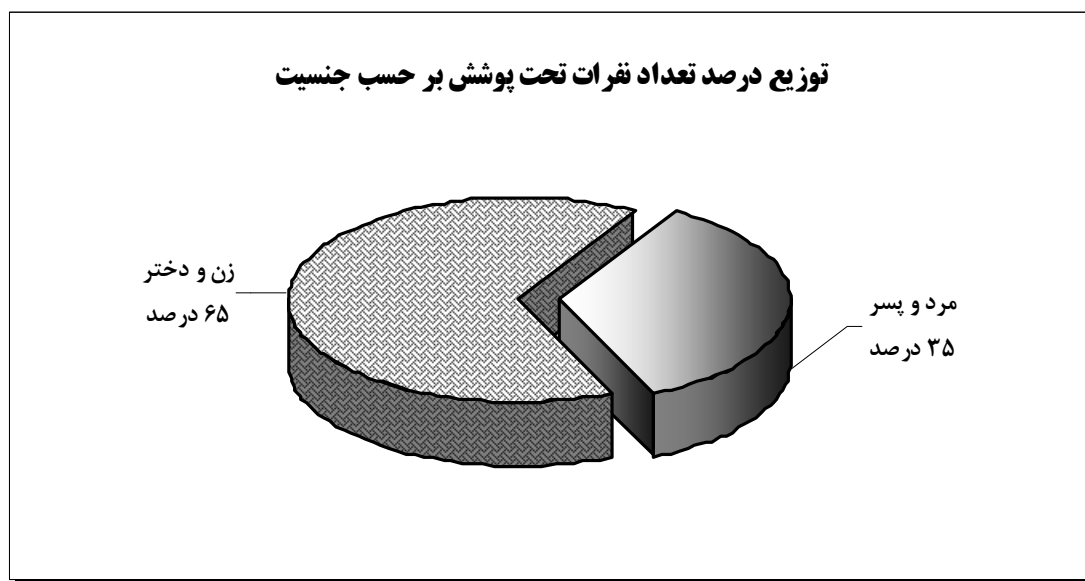
۱- تعداد افراد و خانوارهای مورد حمایت بر حسب نوع حمایت، نوع اقامت و جنیست در سال ۱۳۸۷ این نهاد در خدمت ۱۸۹۱۲۳۲ خانوار با جمعیت ۴۶۱۹۰۲۸ نفر مددجو مستمری بگیر مشمول طرح مددجویی و طرح شهید رجایی قرار داشته است.

از مجموع ۱۸۹۱۲۳۲ خانوار مورد حمایت با جمعیت ۴۶۱۹۰۲۸ نفر:

- تعداد ۱۱۷۹۸۶۷ خانوار (۶۲/۴ درصد) با جمعیت ۳۰۵۲۶۲۲ نفر (۶۶/۱ درصد) مورد حمایت طرح مددجویی
- تعداد ۷۱۱۳۶۵ خانوار (۳۷/۶ درصد) با جمعیت ۱۵۶۶۷۶۶ نفر (۳۳/۹ درصد) مورد حمایت طرح شهید رجایی
- تعداد ۸۰۸۶۲۶ خانوار (۴۲/۸ درصد) با جمعیت ۱۸۷۱۲۷۵ نفر (۴۰/۵ درصد) ساکن در نقاط شهری
- تعداد ۱۰۸۲۶۰۶ خانوار (۵۷/۲ درصد) با جمعیت ۲۷۴۷۷۵۳ نفر (۵۹/۵ درصد) ساکن در نقاط روستایی بوده‌اند.

از مجموع ۴۶۱۹۰۲۸ نفر مورد حمایت :

- تعداد ۱۵۹۶۹۶۹ نفر (۳۴/۶ درصد) مرد و پسر می‌باشند.
- تعداد ۳۰۲۲۰۵۹ نفر (۶۵/۴ درصد) زن و دختر می‌باشند.

مردان و پسران مورد حمایت بر حسب نوع حمایت و اقامت:

- تعداد ۱۰۳۱۷۵۶ نفر (۶۴/۶ درصد) مورد حمایت طرح مددجویی
- تعداد ۵۶۵۲۱۳ نفر (۳۵/۴ درصد) مورد حمایت طرح شهید رجایی

- تعداد ۶۳۲۴۶۶ نفر (۳۹/۶ درصد) ساکن در نقاط شهری

- تعداد ۹۶۴۵۰۳ نفر (۶۰/۴ درصد) ساکن در نقاط روستایی بوده‌اند.

زنان و دختران مورد حمایت برحسب نوع حمایت و اقامت:

- تعداد ۲۰۲۰۵۰۶ نفر (۶۶/۹ درصد) مورد حمایت طرح مددجویی

- تعداد ۱۰۰۱۵۵۳ نفر (۳۳/۱ درصد) مورد حمایت طرح شهید رجایی

- تعداد ۱۲۳۸۵۷۰ نفر (۴۱/۰ درصد) ساکن در نقاط شهری

- تعداد ۱۷۸۳۴۸۹ نفر (۵۹/۰ درصد) ساکن در نقاط روستایی بوده‌اند.

۲- خانوارهای مورد حمایت برحسب جنسیت سرپرست

از مجموع ۱۸۹۱۲۳۲ خانوار با جمعیت ۴۶۱۹۰۲۸ نفر مورد حمایت:

- تعداد ۸۶۷۴۵۹ خانوار (۴۵/۹ درصد) با جمعیت ۲۶۲۱۰۳۳ نفر (۵۶/۷ درصد) دارای سرپرست مرد

- تعداد ۱۰۲۳۷۷۳ خانوار (۵۴/۱ درصد) با جمعیت ۱۹۹۷۹۹۵ نفر (۴۳/۳ درصد) دارای سرپرست زن می‌باشند.

از مجموع ۱۰۲۳۷۷۳ خانوار با جمعیت ۱۹۹۷۹۹۵ نفر دارای سرپرست زن:

- تعداد ۷۲۰۵۳۶ خانوار (۷۰/۴ درصد) با جمعیت ۱۵۲۷۳۲۰ نفر (۷۶/۴ درصد) مورد حمایت طرح مددجویی

- تعداد ۳۰۳۲۳۷ خانوار (۲۹/۶ درصد) با جمعیت ۴۷۰۶۷۵ نفر (۲۳/۶ درصد) مورد حمایت طرح شهید رجایی

- تعداد ۴۹۳۸۲۲ خانوار (۴۸/۲ درصد) با جمعیت ۹۳۶۳۶۶ نفر (۴۶/۹ درصد) ساکن در نقاط شهری

- تعداد ۵۲۹۹۵۱ خانوار (۵۱/۸ درصد) با جمعیت ۱۰۶۱۶۲۹ نفر (۵۳/۱ درصد) ساکن در نقاط روستایی بوده‌اند.

از مجموع ۱۹۹۷۹۹۵ نفر جمعیت خانوار دارای سرپرست زن:

- تعداد ۶۸۶۰۷۷ نفر (۳۴/۳ درصد) پسر

- تعداد ۱۳۱۱۹۱۸ نفر (۶۵/۷ درصد) زن و دختر بوده‌اند.

فرزندان پسر خانوارهای دارای سرپرست زن برحسب نوع حمایت و اقامت:

- تعداد ۵۱۶۲۸۰ نفر (۷۵/۳ درصد) مورد حمایت طرح مددجویی

- تعداد ۱۶۹۷۹۷ نفر (۲۴/۷ درصد) مورد حمایت طرح شهید رجایی

- تعداد ۳۷۸۰۲۸ نفر (۵۵/۱ درصد) ساکن در نقاط شهری

- تعداد ۳۰۸۰۴۹ نفر (۴۴/۹ درصد) ساکن در نقاط روستایی بوده‌اند.

زنان و دختران خانوارهای دارای سرپرست زن برحسب نوع حمایت و اقامت:

- تعداد ۱۰۱۱۰۴۰ نفر (۷۷/۱ درصد) مورد حمایت طرح مددجویی

- تعداد ۳۰۰۸۷۸ نفر (۲۲/۹ درصد) مورد حمایت طرح شهید رجایی

۳- زنان مورد حمایت بر حسب سن

از مجموع ۳۰۲۲۰۵۹ نفر زن و دختر مورد حمایت:

- تعداد ۴۱۴۵ نفر (۰/۱۴ درصد) زیر یکسال (اطفال)

- تعداد ۴۸۶۳۱ نفر (۱/۶۱ درصد) ۱ تا ۵ سال (نوباوگان)

- تعداد ۱۱۵۷۷۴ نفر (۳/۸۳ درصد) ۶ تا ۱۰ سال (کودکان)

- تعداد ۱۸۳۲۷۴ نفر (۶۰/۶ درصد) ۱۱ تا ۱۴ سال (نوجوانان)
- تعداد ۶۳۹۵۴۸ نفر (۲۱/۱۶ درصد) ۱۵ تا ۲۴ سال (جوانان)
- تعداد ۵۵۷۱۳۹ نفر (۱۸/۴۴ درصد) ۲۵ تا ۴۰ سال (میانسالان)
- تعداد ۶۳۹۵۰۱ نفر (۲۱/۱۶ درصد) ۴۱ تا ۵۹ سال (میانسالان)
- تعداد ۲۰۵۳۰۳ نفر (۶/۷۹ درصد) ۶۰ تا ۶۴ سال (میانسالان)
- تعداد ۶۲۸۷۴۴ نفر (۲۰/۸۱ درصد) ۶۵ سال به بالا (بزرگسالان) می‌باشند.

۴- وضعیت سواد زنان و دختران شش سال به بالای مورد حمایت

همچنانکه ذکر شد تعداد ۳۰۲۲۰۵۹ نفر (۶۵/۴ درصد) از کل جمعیت مورد حمایت این نهاد را زنان و دختران شامل می‌گردند که از این مجموع تعداد ۲۹۶۹۲۸۳ نفر (۹۸/۳ درصد) زنان و دختران ۶ سال به بالا هستند که از نظر سواد تعداد ۱۴۵۱۳۳۲ نفر (۴۸/۹ درصد) بی‌سواد، ۲۱۸۴۶۹ نفر (۷/۴ درصد) دارای سواد خواندن و نوشتن یا سواد قرآنی، ۵۰۱۹۷۳ نفر (۱۶/۹ درصد) دارای تحصیلات ابتدایی، ۵۹۷۳۶۹ نفر (۲۰/۱ درصد) راهنمایی و متوسطه، ۱۳۸۸۶۱ نفر (۴/۷ درصد) دیپلم و تعداد ۶۱۲۷۹ نفر (۲/۱ درصد) دارای تحصیلات عالی و حوزوی هستند.

اساسی‌ترین اقدام ایجاد روحیه خوداتکایی و علاقه بکار، اعتماد به خود و عدم اتکاء به دیگران می‌باشد. فعالیتهای این نهاد در زمینه خودکفایی مددجویان حول محورهای زیر متمرکز است:

- ۱- شناسایی مددجویان مستعد خودکفایی و تعیین درجه مهارت و توان اجرایی آنها.
- ۲- رسیدگی و نظارت بر حسن اجرای طرحهای اشتغال و خودکفایی مددجویان و کنترل کیفیت محصولات تولیدی آنان.

- ۳- ارائه آموزشهای فنی و حرفه‌ای به منظور ارتقاء سطح آگاهیهای علمی و مهارت‌های فنی و حرفه‌ای مددجویان.
- ۴- کارایی برای مددجویان آماده به کار و ایجاد زمینه‌های لازم برای جذب مددجویان آموزش دیده در بازار کار.
- ۵- پرداخت وام‌های خودکفایی، تهیه و واگذاری مواد اولیه و وسیله کار.
- ۶- ایجاد فرصت‌های شغلی مناسب برای مددجویان مستعد از محل اعتبارات صندوق اشتغال نیازمندان.
- ۷- ایجاد زمینه استفاده مددجویان از تسهیلات تبصره‌های قانون بودجه (استفاده از اعتبارات بنگاههای کوچک اقتصادی زودبازده و سایر اعتبارات تبصره‌های قانون بودجه).
- ۸- ایجاد زمینه دریافت وام توسط زنان روستایی سرپرست خانوار از محل اعتبارات طرح حضرت زینب (س).
- ۹- تهیه مقدمات لازم برای خودکفایی جمعی و گروهی، از طریق کارگاههای آموزشی و تولیدی.
- ۱۰- پشتیبانی فنی و تدارکاتی از مددجویان کارآفرین.
- ۱۱- کمک در بازاریابی و فروش محصولات تولیدی مددجویان.
- ۱۲- تأمین فضای خودکفایی.
- ۱۳- بیمه اجتماعی مشمولین طرحهای خودکفایی.
- ۱۴- شناسایی منابع و امکانات بالقوه و بالفعل مناطق مختلف کشور به منظور بهره‌گیری در جهت توسعه فرصت‌های شغلی.

تعداد خانوار مورد حمایت طرحهای خودکفایی برحسب جنسیت مجری طرح و میزان تغییرات آنها در سالهای مختلف

سال ۸۳		سال ۸۴		سال ۸۵		سال ۸۶		سال ۸۷	
تعداد	درصد تغییرات نسبت به سال قبل	تعداد	درصد تغییرات نسبت به سال قبل	تعداد	درصد تغییرات نسبت به سال قبل	تعداد	درصد تغییرات نسبت به سال قبل	تعداد	درصد تغییرات نسبت به سال قبل
۱۸۲۴۵۱	۱/۷	۲۲۶۷۳۶	۲۴/۳	۲۸۵۴۹۶	۲۵/۹	۳۳۸۵۵۱	۱۸/۶	۳۵۸۲۳۱	۵/۸
۵۶۶۵۰	۲/۲	۷۵۴۹۲	۳۳/۳	۹۲۰۱۵	۲۱/۹	۱۰۸۰۴۹	۱۷/۴	۱۱۲۶۴۸	۴/۳
۱۲۵۸۰۱	۱/۵	۱۵۱۲۴۴	۲۰/۲	۱۹۳۴۸۱	۲۷/۹	۲۳۰۵۰۲	۱۹/۱	۲۴۵۵۸۳	۶/۵

یعنی در پایان سال ۱۳۸۷ تعداد ۳۵۸۲۳۱ خانوار با جمعیت ۱۲۸۵۵۳۴ نفر مورد حمایت طرحهای خودکفایی قرار داشته‌اند که مسئولیت ۱۱۲۶۴۸ خانوار (۳۱/۴ درصد) با زنان بوده است.

معرفی به مراکز کار و تأمین اشتغال زنان مستعد و علاقه مند به کار از دیگر فعالیتهای این نهاد می‌باشد که معمولاً در برخی از شهرستانها از طریق شرکتهای تولیدی، مونتاژ کاری و خدماتی به صورت سازمان یافته صورت می‌گیرد. در این ارتباط طی سال ۸۷ بیش از ۶۴۲۲ نفر از زنان مورد حمایت مشغول به کار شده‌اند.

تعداد افراد معرفی شده جهت اشتغال و میزان تغییرات آنها در سالهای مختلف

سال ۸۳		سال ۸۴		سال ۸۵		سال ۸۶		سال ۸۷	
تعداد	درصد تغییرات نسبت به سال قبل	تعداد	درصد تغییرات نسبت به سال قبل	تعداد	درصد تغییرات نسبت به سال قبل	تعداد	درصد تغییرات نسبت به سال قبل	تعداد	درصد تغییرات نسبت به سال قبل
۲۹۷۶۳	۳۳۷/۹	۳۳۸۲۸	۱۳/۷	۱۸۶۴۹	-۴۴/۹	۱۰۴۸۵	-۴۳/۸	۱۱۱۹۴	۶/۸
۱۱۵۷۶	۲۱۹/۲	۱۶۰۹۲	۳۹	۱۱۵۲۷	-۲۸/۴	۵۵۲۰	-۵۲/۱	۶۴۲۲	۱۶/۳
۱۸۱۸۷	۴۷۳/۷	۱۷۷۳۶	-۲/۵	۷۱۲۲	-۵۹/۸	۴۹۶۵	-۳۰/۳	۴۷۷۲	-۳/۹

همچنین در سال ۱۳۸۷ مبلغ ۳۸/۴ میلیارد ریال وام با استفاده از تسهیلات تبصره‌های قانون بودجه جهت اجرای طرح‌های اشتغال زایی در اختیار ۹۴۷ خانوار قرار گرفته است. که درصد قابل توجهی از آنان را زنان سرپرست خانوار تشکیل می دهند.

طی ۱۵ سال گذشته نیز به تعداد ۵۶/۸ هزار خانوار مبلغ ۱۰۸۲/۵ میلیارد ریال وام از محل اعتبارات تبصره‌های قانون بودجه بابت اجرای طرح‌های کشاورزی، دامداری، قالیبافی، گلیم و جاجیم بافی، خیاطی و گلدوزی، صنایع دستی و... پرداخت شده است. که حدود ۴۵ درصد آنان زنان سرپرست خانوار بوده اند.

پرداخت وام به زنان سرپرست خانوار روستایی (طرح حضرت زینب «س»)

این طرح از سال ۱۳۷۳ با همکاری بانک کشاورزی و کمیته امداد امام خمینی(ره) جهت اشتغال زنان روستایی سرپرست خانوار به اجرا درآمده است در سال ۱۳۸۷ مبلغ ۲/۶۵ میلیارد ریال وام طرح حضرت زینب (س) جهت اشتغال ۶۴۳ نفر زن سرپرست خانوار روستایی مورد حمایت پرداخت شده است.

وام‌های پرداختی در زمینه‌های کشاورزی، دامداری، قالیبافی، جاجیم بافی، خیاطی و گلدوزی، صنایع دستی، کسب و... بوده است.

تعداد و مبالغ وام‌های طرح حضرت زینب (س) طی سالهای مختلف «مبالغ به میلیارد ریال»

سال ۸۳		سال ۸۴		سال ۸۵		سال ۸۶		سال ۸۷	
تعداد	درصد تغییرات نسبت به سال قبل	تعداد	درصد تغییرات نسبت به سال قبل	تعداد	درصد تغییرات نسبت به سال قبل	تعداد	درصد تغییرات نسبت به سال قبل	تعداد	درصد تغییرات نسبت به سال قبل
۳۱۰۳	۵۸/۰	۳۵۲۷	۱۳/۷	۱۷۴۴	-۵۰/۶	۹۴۴	-۴۵/۹	۶۴۳	-۳۱/۹
۹/۹۰	۸۳/۳	۱۲/۹	۳۰/۳	۸	-۳۸	۳/۸	-۵۲/۵	۲/۶۵	-۳۰/۳

طی ۱۵ سال گذشته نیز به ۳۲/۳ هزار خانوار مبلغ ۷۲/۴ میلیارد ریال وام طرح حضرت زینب(س) پرداخت شده است.

وامهای پرداختی از محل تسهیلات بانکی و اعتبارات بنگاههای کوچک اقتصادی و زودبازده و کارآفرین

این نهاد در سال ۱۳۸۷ از محل تسهیلات بانکی و اعتبارات بنگاههای کوچک اقتصادی و زودبازده و کارآفرین به تعداد ۶۹۵۲ خانوار مبلغ ۴۵۰/۳ میلیارد ریال وام بصورت قرض الحسنه در زمینه‌های کشاورزی و باغداری، دامداری، قالی بافی، شیلات و آبریان، صنفی و صنعتی، صنایع دستی و سایر زمینه‌های تولیدی پرداخت نموده است. زنان سرپرست خانوار در این بخش نیز سهم قابل توجهی را به خود اختصاص داده اند.

در سال ۱۳۸۷ تعداد ۱۲۵/۸ هزار نفر مورد حمایت در کارگاهها و کلاسهای آموزشی وابسته به این نهاد آموزشهای فنی و حرفه‌ای در زمینه‌های مختلف (قالیبافی، خیاطی، گلدوزی، ماشین نویسی، گلیم و جاجیم بافی، بافندگی و...) را فرا گرفته‌اند. به علاوه طی همین سال تعداد ۲۸/۹ هزار نفر دیگر به سایر آموزشگاهها و مراکز حرفه‌آموزی معرفی و راهنمایی شده‌اند. از این تعداد ۷۲۲۲۲ نفر را زنان تشکیل می‌دهند. این افراد معمولاً پس از فراگیری آموزشهای لازم جذب بازار کار شده یا فعالیتهای خودکفایی را با ابزار و سرمایه‌ای که امداد در اختیارشان قرار می‌دهد شروع می‌کنند و در واقع آغاز خوبی برای خودکفایی و اشتغال آنها می‌باشد بطور کلی طی ۳۰ سال گذشته بیش از ۱۰۹۲/۳ هزار نفر آموزشهای فنی و حرفه‌ای را فرا گرفته‌اند.

بیمه و خدمات بهداشتی و درمانی

با تصویب قانون بیمه همگانی خدمات درمانی کشور در آبانماه سال ۷۳ وظیفه خدمات درمانی به اقشار نیازمند جامعه به این نهاد محول گردید، این نهاد نیز با استفاده از تجارب علمی و عملی مدیران و صاحب نظران امر، طرح بیمه درمان مبتنی بر پزشک خانواده را به عنوان طرح برترانتخاب و پس از تصویب مراجع ذیصلاح از نیمه دوم سال ۱۳۷۶ به اجرا درآورد.

در این طرح مسئولیت درمان و راهنمایی بیمه شده را یک نفر پزشک متعهد، با تجربه و دارای حسن شهرت که در نزدیکترین مکان محل سکونت خانواده استقرار دارد و توسط بیمه شده به عنوان پزشک خانواده انتخاب گردیده بعهدہ دارد و بیمه شده در صورت نیاز به ادامه درمان، از طریق سیستم ارجاع، خدمات درمانی مختلف را دریافت می نماید.

طرح پزشک خانواده به عنوان یک نظام بیمه ای نوین و برتر با بهره جویی کامل از سیستم رایانه ای پیشرفته با هدف، تأمین موجبات و امکانات بیمه خدمات درمانی اقشار نیازمند، صیانت از سلامت و حقوق بیمه شده، فراهم آوردن زمینه هدایت و راهنمایی بیمه شدگان توسط پزشک خانواده به عنوان مشاور تخصصی، اعمال نظارت مستمر بر بهداشت خانواده و پیشگیری قبل از درمان و ایجاد بستری مناسب برای ترویج فرهنگی استفاده بهینه از خدمات درمانی و دارویی کشور به اجرا درآمد.

در پایان سال ۱۳۸۷ تعداد ۱/۵۲ میلیون نفر از مددجویان امداد مورد حمایت بیمه خدمات درمانی این نهاد قرار داشته اند که از این تعداد بیش از ۱/۴ درصد (۲۱/۳ هزار نفر) روستایی بوده اند.

از نظر جنسیت نیز ۳۱/۸ درصد (حدود ۴۸۲/۲ هزار نفر) از افراد بیمه شده را مردان و ۶۸/۲ درصد معادل ۱۰۳۶/۵ هزار نفر را زنان مورد حمایت تشکیل داده اند.

از نظر نوع حمایت: تعداد ۱۴۲۹۹۱۸ نفر (۹۴/۲ درصد) مددجویان مورد حمایت طرح مددجویی و تعداد ۵۵۴۷۷ نفر (۳/۷ درصد) اعضای خانواده زندانیان مورد حمایت، تعداد ۳۳۲۶۶ نفر (۲/۲ درصد) سایر اقشار نیازمند بوده اند. ضمناً از تعداد کل بیمه شدگان ۸۳۷۵ نفر (۰/۶ درصد) را بیماران خاص شامل هموفیلی، کلیوی و تالاسمی و غیره تشکیل می دهد.

این نهاد در پایان سال ۱۳۸۷ با تعداد ۱۱۴۱۷ پزشک یا مرکز درمانی به منظور ارائه خدمات به بیمه شدگان قرارداد داشته است که طرفهای قرارداد عبارتند از ۱۷۲۷ نفر (۱۵/۱ درصد) پزشک عمومی، ۳۲۷۵ نفر (۲۸/۷ درصد) پزشک متخصص، ۶۹۵ واحد (۶/۱ درصد) بیمارستان، ۴۱۷ واحد (۳/۷ درصد) درمانگاه، ۲۴۱۲ واحد (۲۱/۱ درصد)

درصد) داروخانه، ۶۰۲ واحد (۵/۳ درصد) دندان پزشکی، ۱۵۶۶ واحد (۱۳/۷ درصد) سایر مرکز تشخیص طبی و پاراکلینیکی و ۷۲۳ (۶/۳ درصد) سایر مراکز درمانی بوده است.

نسبت تعداد بیمه شدگان به پزشکان و مراکز درمانی طرف قرارداد بشرح زیر است:

به ازاء هر ۸۷۹ نفر بیمه شده یک پزشک عمومی، به ازاء هر ۴۶۴ نفر یک پزشک متخصص، به ازاء هر ۲۱۸۵ نفر یک بیمارستان، به ازاء هر ۳۶۴۲ نفر یک درمانگاه، به ازاء هر ۶۳۰ نفر یک داروخانه، به ازاء هر ۲۵۲۳ نفر یک دندان پزشک، به ازاء هر ۹۷۰ نفر یک مرکز تشخیص طبی و پاراکلینیکی و به ازاء هر ۲۱۰۰ نفر یک سایر مراکز درمانی بوده است.

تعداد نفرات بیمه شده و میزان تغییرات آن در سالهای مختلف

سال ۸۳		سال ۸۴		سال ۸۵		سال ۸۶		سال ۸۷	
تعداد	نسبت به سال تعداد	تعداد	نسبت به سال تعداد	تعداد	نسبت به سال تعداد	تعداد	نسبت به سال تعداد	تعداد	نسبت به سال تعداد
قبل	نسبت به سال تعداد	قبل	نسبت به سال تعداد	قبل	نسبت به سال تعداد	قبل	نسبت به سال تعداد	قبل	نسبت به سال تعداد
۳۸۹۸۷۲۳	-۰/۵	۳۹۱۴۲۴۱	۰/۴	۱۳۴۹۷۷۵	-۶۵/۶	۱۴۷۶۳۳۱	۹/۴	۱۵۱۸۶۶۱	۲/۹
۲۴۸۷۱۹۹	۱/۴	۲۵۴۵۶۵۹	۲/۴	۹۰۴۹۴۳	-۶۴/۵	۹۹۸۲۱۸	۱۰/۳	۱۰۳۶۴۵۷	۳/۸
۱۴۱۱۵۲۴	-۳/۶	۱۳۳۸۵۸۲	-۳/۰	۴۴۴۸۳۲	-۶۷/۵	۴۷۸۱۱۳	۷/۵	۴۸۲۲۰۴	۰/۹
جمع									
زن									
مرد									

مسائل تغذیه‌ای

از آنجایی که بسیاری از نیازمندان مورد حمایت از جمله زنان و کودکان با سوء تغذیه مواجه اند و به شدت رنج می‌برند این نهاد از سالهای قبل تلاشهایی را در جهت بهبود تغذیه مادران و کودکان با توزیع سالانه مقادیر متنابهی گوشت، برنج، حبوبات، تن ماهی، مواد پروتئینی، قند و شکر و جای و... در اختیار مددجویان قرار داده است. بر

این اساس در سال ۸۷ مقدار ۵۱/۳ هزار تن آرد و گندم، ۲ هزار تن برنج و حبوبات، ۱/۱ هزار تن قند و شکر و چای، ۴۸۱/۱ تن گوشت، ۱/۱ هزار تن روغن، ۸۰۷ تن لبنیات، ۳۷۲/۲ هزار قوطی تن ماهی و انواع کنسرو و ۵۹/۳ تن سایر مواد خوراکی بین مددجویان مورد حمایت توزیع گردیده است.

طرح تغذیه کودکان زیر ۶ سال

ضمناً این نهاد در اجرای طرح تغذیه کودکان زیر ۶ سال توانسته است تعداد ۵۸۶۰۸ نفر کودک شامل تعداد ۳۲۸۱۰ کودک دختر و ۲۶۷۹۸ نفر کودک پسر را مشمول طرح تغذیه قرار دهند و در این راستا مبلغ ۶۷ میلیارد ریال هزینه صرف نماید.

خدمات عمرانی

نیاز به سرپناه و محلی امن برای آسایش و گذران زندگی، از جمله نیازهای اساسی و اولیه آدمی به شمار می‌رود و همه افراد همواره در تکاپو برای تهیه سرپناه و اسکان خود می‌باشند. از طرفی امروزه تأمین مسکن از جمله پیچیده‌ترین و مشکل‌ترین مسائل محسوب می‌شود. بر این اساس کمیته امداد امام خمینی (ره) به مسئله تأمین و بهسازی مسکن مددجویان همواره توجه خاصی داشته و در کنار سایر خدمات خود فعالیتهای قابل توجهی انجام داده است.

طی سال ۱۳۸۷ تعداد ۸۷/۷ هزار واحد مسکونی مددجویی با هزینه‌ای معادل ۹۳۲/۷ میلیارد ریال احداث، تعمیر و تکمیل شده است.

در این ارتباط طی ۳۰ سال گذشته نسبت به احداث، تعمیر، بازسازی و تکمیل ۸۵۱/۵ هزار واحد مسکن مددجویی با هزینه‌ای بالغ بر ۳۳۹۵ میلیارد ریال اقدام شده است

خدمات مددکاری، مشاوره‌ای و راهنمایی

ارائه خدمات مددکاری، مشاوره‌ای و راهنمایی در زمینه های اخلاقی، جسمی، روحی، روانی، خانوادگی، عاطفی، شغلی، تحصیلی، حقوقی، مسائل تربیتی، آموزشی و... از دیگر اقدامات این نهاد می باشد.

در این خصوص در سال ۸۷ به تعداد ۳۹۵۳۹۱ نفر شامل ۳۰۱۹۶۹ نفر زن و دختر خدمات مشاوره‌ای و راهنمایی ارائه گردیده است که هزینه این امر خدایسندانه مبلغ ۱۸/۹ میلیارد ریال بوده است

تأمین جهیزیه

تأمین جهیزیه و هزینه های ازدواج دختران و نوجوانان مورد حمایت که معمولاً در تهیه اقلام جهیزیه خود ناتوانند از دیگر اقدامات اساسی این نهاد است. براین اساس طی ۲۷ سال گذشته کمیته امداد امام خمینی (ره) جهت تأمین جهیزیه و کمک هزینه ازدواج تعداد ۱۱۴۵/۵ هزار نفر از نوجوانان مورد حمایت امداد مبلغ ۲۴۸۹/۹ میلیارد ریال پرداخت نموده است. در سال ۱۳۸۷ تعداد ۹۱ هزار نوجوان از این خدمات بهره مند شده اند و حسب دستور مقام معظم رهبری مبنی بر توسعه این امر قرار است در سالهای آینده عملکرد وسیعتری داشته باشیم.

ضمناً طی سال ۸۷ تعداد ۱۴۳۳۲ دختر به صورت موردی و تعداد ۲۳۸۰ نفر زنان ازدواج مجددی از خدمات این نهاد بهره‌مند شده‌اند.

شایان ذکر است دختران مورد حمایت در شرایط ازدواج در این نهاد در سال ۱۳۸۷ افزون بر تعداد ۷۶۵/۳ هزار نفر می‌باشند امید است انشاءالله مجموع اقدامات فوق الذکر مرضی خداوند تبارک و تعالی قرار گرفته و بتواند به عنوان گامی مؤثر در جهت رشد و تعالی این افراد که شایسته کرامت و احترام می‌باشند را فراهم کرده باشیم.

طرح اکرام

طرح اکرام طرحی است که از نیمه دوم سال ۱۳۷۸ توسط کمیته امداد امام خمینی (ره) به اجراء درآمده است و به موجب آن حمایت ایتام به خیرین علاقمند واگذار می‌شود بدین صورت که هر حامی با پذیرفتن امر حمایت یک یا چند نفر یتیم ماهانه حداقل ۱۰۰ هزار ریال به حساب بانکی هر کدام از آنان واریز می‌نماید.

کمیتة امداد امام خمینی(ره) در پایان سال ۱۳۸۷ ضمن شناسایی ۴/۴۱۱ هزار نفر (شامل ۶/۲۴۱ هزار نفر دختر) از فرزندان یتیم خانواده‌های مورد حمایت این نهاد مقدس و ۱۲۷۷ نفر یتیم غیر مور حمایت توانسته است تعداد ۴/۳۶۵ هزار نفر از مردم خیر و نیکوکار را به عنوان حامیان ایتم ثبت نام کند و معاضدت و حمایت ۵/۲۵۷ هزار نفر (شامل ۷/۱۳۵ هزار نفر دختر) از ایتم فوق‌الذکر را به این بزرگواران واگذار نماید. این حامیان طی سال ۸۷ مبلغ ۷/۵۸۴ میلیارد ریال جهت ایتم مورد حمایت پرداخت کرده‌اند.

طرح آموزش خانواده

ارائه آموزشهای لازم در زمینه مسائل دینی و احکام، مسائل بهداشتی، بهداشت روانی، سوادآموزی، فرهنگی و اجتماعی، از جمله اقدامات اساسی است که با همکاری دستگاههای ذیربط نظیر آموزش و پرورش، شبکه های بهداشت و درمان و نهضت سوادآموزی به اجرا گذاشته می‌شود. براین اساس طی سال ۸۷ تعداد ۳۰۵۳۰۳ نفرزن شامل ۱۱۵۸۱۷ نفر زن سرپرست، ۱۰۱۶۹۱ نفر همسران جوان، ۱۲۳۳۹۱۲ نفر در آستانه ازدواج، ۷۱۸۰۰۷ نفر آموزش چهره به چهره، ۱۹۲۲۱ نفر زن در کلاسهای سوادآموزی، ۷۱۱۹۷ نفر در کلاسهای آموزش مربیان، ۷۰۱۸۰۲۷ نفر در کلاسهای طرح فلاح و تعداد ۱۲۶۷۱ نفر در کلاسهای آموزش قرآن و ۷۴۲۱۰۷ نفر نیز از طریق سایر نشریات فرهنگی آموزشهای لازم را فرا گرفته‌اند.

سوادآموزی

تشکیل کلاسهای سوادآموزی با هماهنگی و همکاری نهضت سوادآموزی از دیگر اقدامات کمیتة امداد امام خمینی(ره) می‌باشد که در این ارتباط تاکنون تعداد ۱/۴۹۰ هزار نفر از کلاسهای سوادآموزی بهره‌مند شده‌اند که در پایان هر دوره به تمامی افرادی که موفق به اخذ پایان نامه شده‌اند جوایز ارزنده‌ای اهدا شده است. از مجموع فوق بیش از ۹۰ درصد زنان مورد حمایت بوده‌اند لازم به ذکر است که در سال ۱۳۸۷ تعداد ۱۹۲۲۱ نفر زن در کلاسهای سوادآموزی برگزار شده توسط این نهاد شرکت نموده‌اند

استفاده از کانونهای فرهنگی

به منظور رشد و پرورش فکری محصلین مورد حمایت و استفاده بهینه آنان از اوقات فراغت خود به ویژه در فصل تابستان این نهاد در سال ۱۳۸۷ از طریق ۶۵۷ کانون فرهنگی موقت و دائمی متعلق به امداد و همچنین کانونهای فرهنگی سایر دستگاهها از جمله آموزش و پرورش توانسته است ۱۲۱۰۶۷ نفر شامل ۸۸۶۱۳ نفر دختر را از خدمات این کانونها بهره‌مند سازد. علاوه بر این، تعداد ۳۸۷۱۹ نفر شامل ۲۷۳۲۲ نفر زن و دختر از خدمات کانونهای فرهنگی جوانان پیرو ولایت بهره‌مند شده‌اند.

خدمات از طریق خوابگاههای دانش آموزی

دایر نمودن خوابگاههای دانش آموزی در مناطق محروم از جمله اقدامات ارزنده‌ای است که در جهت تسهیل امر ادامه تحصیل دانش آموزان خصوصاً دختران نقش بسزایی دارد. در این ارتباط در سال ۱۳۸۷ تعداد ۷۳۶۴ نفر دانش‌آموز و دانشجو شامل ۲۸۱۵ نفر دختر در ۱۰۳ خوابگاه وابسته به این نهاد و تعداد ۳۲۲۴۹ نفر دانش‌آموز و دانشجو شامل ۱۶۱۲۳ نفر دختر محصل مورد حمایت این نهاد در مراکز شبانه روزی آموزش و پرورش و سایر دستگاهها و سازمانها سکونت یافته و ادامه تحصیل می‌دهند.

متذکر می‌گردد این نهاد به منظور عدم ابتلاء فرزندان معصوم و بی‌گناه خانواده‌های معتاد به مواد مخدر و تأمین محیطی امن و آسوده اقدام به ایجاد تعداد ۳ خوابگاه دخترانه در استانهای تهران، خراسان رضوی و کرمان نموده که تعداد ۶۳ نفر از دانش آموزان دختر خانواده‌های معتاد از مزایا و امکانات این خوابگاهها بهره‌مند شده‌اند.

بهره‌مند از اردوهای زیارتی

اعزام زنان سالمند مورد حمایت که در تمام طول عمر خود موفق به زیارت مرقد مطهر امام رضا (ع) نشده‌اند به اردوهای زیارتی مشهد مقدس و سایر اماکن مذهبی و ارائه آموزشهای گوناگون و اجرای برنامه‌های متنوع برگ زرین دیگری از خدمات و فعالیتهای این نهاد می‌باشد. در این رابطه طی ۲۳ سال گذشته ۱۵۵/۹ هزار نفر در

اردوهای زیارتی مشهد مقدس و طی ۱۸ سال گذشته تعداد ۱۸۰/۲ هزار نفر در اردوهای سایر اماکن مذهبی شرکت نموده‌اند.

لازم به ذکر است طی سال ۱۳۸۷ تعداد ۲۸۳۷۶ نفر در اردوهای زیارتی مشهد مقدس، راهیان نور و سایر اماکن زیارتی شرکت نموده‌اند که از این تعداد ۲۲۰۱۸ نفر زن بوده‌اند

برگزاری اردوهای آموزشی و تربیتی

برگزاری اردوهای آموزشی و تربیتی ویژه محصلین از دیگر خدمات این نهاد می باشد که با هدف تشویق و ترغیب دانش آموزان و دانشجویان ممتاز و پر کردن اوقات فراغت آنها هر ساله به مرحله اجرا گذاشته می‌شود. طی سال ۱۳۸۷ تعداد ۲۳۲۰۴ نفر در اردوهای سراسری و تعداد ۵۴۷۲۱ نفر در اردوهای منطقه‌ای شرکت کرده‌اند که طی ۲۳ سال گذشته تعداد ۳۴۶/۹ هزار نفر در اردوهای سراسری و ۱۰۶۷/۵ هزار نفر در اردوهای کوتاه مدت منطقه‌ای شرکت نموده‌اند. لازم به ذکر است طی سال ۱۳۸۷ تعداد ۴۵۹۴۰ دختر در اردوهای سراسری و منطقه‌ای این نهاد شرکت نموده‌اند.

تعداد دانش آموزان و دانشجویان شرکت کننده در اردوهای آموزشی و تربیتی و میزان تغییرات آنها در سالهای مختلف

	سال ۸۳		سال ۸۴		سال ۸۵		سال ۸۶		سال ۸۷	
	تعداد	درصد تغییرات نسبت به سال قبل	تعداد	درصد تغییرات نسبت به سال قبل	تعداد	درصد تغییرات نسبت به سال قبل	تعداد	درصد تغییرات نسبت به سال قبل	تعداد	درصد تغییرات نسبت به سال قبل
جمع	۸۸۹۷۸	۴۰/۱	۶۵۴۵۹	-۲۶/۴	۸۷۲۹۰	۳۳/۴	۹۴۳۸۰	۸/۱	۷۷۹۲۵	-۱۷/۴
دختر	۵۵۹۰۴	۲۰۷/۱	۴۰۹۸۹	-۲۶/۷	۵۵۲۸۹	۳۴/۹	۶۲۸۳۳	۱۳/۶	۴۵۹۴۰	-۲۶/۹
پسر	۳۳۰۷۴	-۲۷	۲۴۴۷۰	-۲۶	۳۲۰۰۱	۳۰/۸	۳۱۵۴۷	-۱/۴	۳۱۹۸۵	۱/۴

خدمات فرهنگی و آموزشی به دانش آموزان مورد حمایت

براساس آمار سال تحصیلی ۸۸-۱۳۸۷ وزارت آموزش و پرورش، در دوره‌های روزانه و شبانه، بیش از ۵ میلیون و ۶۵۵ هزار نفر در دوره ابتدایی، ۳ میلیون و ۴۷۸ هزار نفر در دوره راهنمایی تحصیلی، ۳ میلیون و ۹۵۷ هزار نفر در دوره متوسطه عمومی و در دوره پیش دانشگاهی، مشغول به تحصیل بوده‌اند.

در سال تحصیلی مذکور، از کل دانش آموزان دوره‌های تحصیلی (روزانه و شبانه) ابتدایی، راهنمایی، متوسطه عمومی و پیش دانشگاهی به ترتیب ۴۸/۵ درصد، ۴۷/۳ درصد، ۴۹/۴ درصد را دختران تشکیل می‌دهند.

برنامه ارائه خدمات فرهنگی و آموزشی به دانش آموزان مورد حمایت از جمله فعالیتهای مهم این نهاد می‌باشد. در این رابطه در سال تحصیلی ۸۸-۸۷ تعداد ۷۳۵۶۲۸ نفر دانش آموز شامل ۳۶۸۶۹۰ (۵۰/۱ درصد) دختر و ۳۶۶۹۳۸ نفر (۴۹/۹ درصد) پسر مورد حمایت این نهاد از خدمات فرهنگی شامل دریافت لوازم التحریر، کتب درسی، لوازم کمک آموزشی، هزینه ایاب و ذهاب، اجاره مسکن، اردوهای تربیتی، آموزشی و... بهره‌مند شده‌اند. از مجموع ۷۳۵۶۲۸ نفر دانش آموز، ۳۳۲۷۶۶ نفر (۴۵/۲ درصد) شهری و ۴۰۲۸۶۲ نفر (۵۴/۷ درصد) روستایی می‌باشند.

۸- ارائه خدمات فرهنگی و آموزشی به دانشجویان مورد حمایت

تأمین کلیه هزینه های تحصیلی دانشجویان مورد حمایت نیز از جمله اقدامات اساسی می باشد. این عده از فرزندان به دلیل فقر و تنگدستی خانواده های خود علی القاعده نمی توانستند حتی به مدرسه بروند اما با لطف خداوند و همیاری امدادگران این نهاد توانسته اند حتی به دانشگاه راه یافته و در رشته های عالی ادامه تحصیل دهند. در نیم سال دوم سال تحصیلی ۸۸-۱۳۸۷ تعداد ۸۵۲۴۱ نفر دانشجو شامل ۵۳۹۶۷ نفر (۶۳/۳ درصد) دختر و ۳۱۲۷۴ نفر (۳۶/۷ درصد) پسر مورد حمایت این نهاد قرار دارند. از ۵۳۹۶۷ نفر دانشجوی دختر مورد حمایت ۵۱۳۲ نفر در مقطع کاردانی، ۴۲۴۳۴ نفر در مقطع کارشناسی، ۲۷۹ نفر در مقطع کارشناسی ارشد و دکترا و ۱۷۹۱

نفر مشغول به تحصیل در آموزشکده فنی و حرفه‌ای، ۲۷۱۱ نفر دختر مشغول به تحصیل در دانشگاه جامع علمی و کاربردی و ۱۶۲۰ نفر به عنوان طلبه علوم دینی اشتغال به تحصیل داشته‌اند.

شایان ذکر است نسبت دانشجویان دختر مورد حمایت این نهاد به کل دانشجویان دختر کشور ۳/۲ درصد می‌باشد.

تعداد دانشجویان و طلاب مورد حمایت و میزان تغییرات آنها در سالهای مختلف

سال ۸۳-۸۴		سال ۸۴-۸۵		سال ۸۵-۸۶		سال ۸۶-۸۷		سال ۸۷-۸۸	
تعداد	درصد تغییرات	نسبت به سال تعداد	نسبت به سال	تعداد	درصد تغییرات	نسبت به سال تعداد	نسبت به سال	تعداد	درصد تغییرات
قبل	قبل	قبل	قبل	قبل	قبل	قبل	قبل	قبل	قبل
۲۴۸۴۷	۹/۳	۲۹۴۸۶	۱۸/۷	۸۵۲۴۱	۸۵۲۴۱	۶۸۸۸۸	۳۶/۸	۸۵۲۴۱	۲۳/۷
۱۴۹۹۲	۸/۷	۱۷۴۱۶	۱۶/۲	۵۳۹۶۷	۵۳۹۶۷	۴۳۲۸۸	۳۹/۸	۵۳۹۶۷	۲۴/۷
۹۸۵۵	۱۰/۲	۱۲۰۷۰	۲۲/۵	۳۱۲۷۴	۳۱۲۷۴	۲۵۶۰۰	۳۲/۰	۳۱۲۷۴	۲۲/۱

در کلیه موارد فوق بطور مستقیم یا غیر مستقیم زنان سرپرست خانوار با توجه به آمارهای ارائه شده ازبخش قابل توجهی از خدمات کمیته امداد بهره‌مند می شوند.

حمایت ویژه ی زنان سرپرست خانوار(مرد خانوار زندانی)

از مجموع ۱۸۹۱۲۳۲ خانوار با جمعیت ۴۶۱۹۰۲۸ نفر مورد حمایت امداد، تعداد ۳۳۴۲۸ خانوار (۱/۸ درصد) با جمعیت ۹۷۲۷۰ نفر (۲/۱ درصد) از افراد خانواده زندانیان شامل ۳۱۴۰۹ نفر (۳۲/۳ درصد) مرد و ۶۵۸۶۱ نفر (۶۷/۷ درصد) زن، مورد حمایت طرح مددجویی قرار داشته‌اند و از انواع خدمات حمایتی امداد بهره‌مند شده‌اند. در سال ۸۷ مبلغ ۲۲۱ میلیارد ریال کمکهای مختلف بصورت نقد و کالا به مددجویان خانواده زندانیان پرداخت شده است.

نتیجه گیری

ایجاد سازمان جدیدیامعاونتی در کمیته امداد که همه کارکنان ان بانوان وطراحان ان جامعه شناسان بر جسته کشور

باشنداین سازمان یامعاونت صرفا"جهت ساماندهی امورات این قشر از جامعه فعالیت نماید

ارسال کمک های نقدی به حساب بانکی وکمک های غیر نقدی به منازل مسکونی بانوان سرپرست خانوار جهت

حفظ کرامت آنان

برگزاری همایشهای تخصصی در کمیته امداد ودخالت دادن سازمان بهزیستی -وزارت رفاه -ونمایندگان مجلس

شورای اسلامی وقانونگذاری حمایتی در این راستا

افزایش اعتبارات واختیارات کمیته امداد امام خمینی (ره) وحمايت همه جانبه از فرزندان این خانواده هادراستای

آموزش های دانشگاهی -فنی وحرفه ای -اختصاص سهم اشتغال ویژه این خانوار ها-حمایت از

شرکتهابونگاههایی که از اعضای این خانواده ها بکارگیری نمایند.

برنامه ریزی برای رسیدن به اهداف پیش بینی شده در سند چشم اندازیست ساله کشور با محوریت بیمه-

موسسات خیریه-آموزش دختران به عنوان مادران فردا -پیش بینی راههای اضطراری برای حمایت موقت

ازخانوادههای موردنظر.

ومن الله التوفيق

سید حشمت موسوی